

ARVAMUS

KIRI

Taikske kultuurimajas on traditsiooniks lastele läbi viia mängude päevi. Sel korral oli see seotud sõbrapäevaga. Lapsed kogunesid 14.vebruaril keskpäevaks kultuurimajja. Laudadele olid valmis pandud värvilised paberid, liimipulgad, mitmesugused värvipliatsid, mille abil sai valmistada sõbrapäevakaarte. Lastele meeldis kaarte väga teha. Tädi Thea abiga valmistati sõbrapäeva kook, mis maitses koos morsiga hästi. Õpetaja Ülle viis läbi mängu ja võistlusi. Kõik olid heas meeleolus.

KAREN
lapsevanem

Valitsus kiitis heaks hasartmängumaksu seaduse eelnõu

Valitsus kiitis 19. veebruaril heaks hasartmängumaksu seaduse eelnõu, mis ühtlustab senised maksumäärad ning võimaldab maksustada uusi hasartmänguliike. Samuti muutub lihtsamaks maksustamise- ja järelevalvesüsteem, seda nii kontrollijatele kui ka hasartmängu korraldajatele. Selle aasta 1. jaanuaril jõustus uus hasartmänguseadus, millega lisandus mitmeid uusi hasartmänguliike. Uus eelnõu kehtestab nendele mänguliikidele maksumäärad - kaubanduslikule loteriile 18 % ning totele, kaughasartmängule ja õnneturmiirile 5 protsenti. Arvloteriide maksumäära tõstetakse 18 % senise 10 % asemel ning osavusmängu automaate hakatakse maksustama senise käibepõhise maksustamise asemel automaadipõhiselt. Uue seadusega muudetakse ka mänguautomaatide, osavusmängu automaatide ja mänguladade maksustamise süsteemi, mis lihtsustab nii maksu- ja tolliameti kui hasartmängu korraldaja tööd. Hasartmängumaksu laekumist on planeeritud 2009. aasta liselarves 427 miljonit krooni.

Eesti lipp lehvima!

TRIVIMI VELLISTE
Riigikogu liige (IRL)
Eesti Lipu Seltsi esimees

Tänast Eestit on võrreldud laevaga rahutul merel – kapten, meeskond ja reisijad teavad küll, kuhu nad purjetada soovivad, aga nad ei tea, kas nad päralt jõuavad. Nad näevad, et meri on rahutu, aga nad ei tea, kas läheb veel tormisemaks. Ja kui lähebki, siis - kui tormiseks ja kui kaua raju kestab? Keegi ei tea.

On raske aeg, aga on olnud raskemaid. Vabadussõda, millest Eesti riik sündis, on kahtlemata raskuste võrdkuju. Sõja algus oli väga troostitu, sest usku võitluse mõttekusele oli vähe. Elutargad taadid hoiatasid: „On poisikeste värk minna sõtta suure Venemaa vastu!“ Aga just need „poisikesed“ – gümnasistid ja tudengid – olid esimeste hulgas, kes aitasid sõja kulgu pöörata. Nad seisid isade ja vanaisade õlgadel, nende silmad olid kõrgele ja nägid esimestena silmapiiri tagant terendamas seda, mida 19. sajandil oli kuulutanud hull luuletaja Juhan Liiv: „Aga ükskord on Eesti riik!“

Muidugi aitasid sõja käiku pöörata tuua igatsetud Briti laevastiku saabumine Tallinna lahte kriitilisel tunnil ja soome vabatahtlike tulek vana-aasta lõpus 1918. Sadamas laevalt maaha astunud, ei suundunud põhjanaabrid võõrastemajja. Nad küsisid, kus on rinne. See avaldas päevinäinud eesti meestele muljet. Tervelt sada tuhat sõjameest siinsetest küladest-linnadest olid Vene keisri lipude all sakslaste ja austrelaste vastu sõdinud, nad teadsid, mis on sõda. Aga neis oli vaja usk äratada.

Polkovnik Laidoneri nimetamine ülemjuhatajaks vahetult enne jõule oli ehk selleks ölekõrreks, mis kallistas viimaks kaalukausid Eestile soodsas suunas. Kindral Laidoner ei teinud lahinguid kavandades ja juhtides ühtki olulist vigu. See oli märkimisväärne omadus, mis sünnitas meestes austust ja lugupidamist. Selline asi on mis tahes sõja võitmiseks väga oluline.

Kaks nädalat tagasi pü-

hitsesime kindral Laidoneri 125. sünniaastapäeva – eriti suurejooneliselt tehti seda kindrali noorpõlvekodus Viljandis. Ent meil on peagi ukse ees veel üks sama ümmargune juubel. Kui tulevane kindral oli oma talukätkis peaaegu neljakuuene, pühitseti Otepääl – 4. juunil 1884 – sinimustvalge lipp.

Vähe on maailmas riike ja rahvaid, kelle alglipp on reliikviana säilinud ja mis on pealegi nii eakas. Kuid me peame alati meeles pidama, et vaid kolmandiku sellest ajast on sinimustvalge võinud oma sünnimaal vabalt lehvida. Seevastu kaks kolmandikku nendest pikkadest aastakümnetest on meie lipp olnud peidus meie unistustes, paremal juhul kummutipõhjas või pööningul sarikate vahel. Vaid Väli-Eestis võis see vabalt lehvida.

Vabaduse taaskoites saime Eesti Üliõpilaste Seltsi paguluses kestnud vilistlastelt rõõmuga kuulda, et alglipp on tõepoolest alles – reliikviana on peidus ühes Jõgeva valla korstnajas. On sümbolne, et Eesti lipu 125. juubeliaasta võidupüha paraad peetakse just Jõgeval. Muidugi on kahju, et see ei saa toimuda legendaarse Võnnu lahingu tandrill. Aga seda enam oleme mõtetes oma lõuna-

naabritega, kes aeg-ajalt on meie toetavat kätt vajanud. Kui südaööl vastu 23. juunit pühitseti Tallinnas Vabaduse väljakul kauaoodatud Vabadussõja võidusamba, oleme mõtetes kõigi 100 000 Eesti mehega, kes meie omariikluse kätte võitlesid, samuti tuhandete välismaalastest liitlastega.

Ent kolm nädalat varem, tänavu 4. juunil olgu terve maa lipuehtes! Hommikul kell seitse heisatakse lipp suure pidulikkusega Pika Hermannini torni. Tartu Ülikooli aulas on pidulik juubeliaktus ja samal õhtul lipu loojate kodus Eesti Üliõpilaste Seltsis pidulik koosviibimine. Pärnu Rütli platsile tuuakse 125 sinimustvalget lippu! Pidustused kulmineeruvad järgmisel päeval lipu hällis Otepääl.

Ent see pole kaugeltki kõik. Ka Viljandi, Jõgeva ja mitmed teised on otsustanud lipu suurjuubelit väärikalt meeles pidada. See on meie kõigi võimalus ja südame käsk. Iga maavanem ja linnapea, iga valla- ja külanõu, iga talu- ja majaoomanik võib mõelda oma võimalusele ja viisile, kus ja kuidas lipp heisata. 4. juunil oma lipule au anda on meie kõigi au küsimus. Hoidkem siis lipud vardas ka nüüd – 24. veebruaril!

Riik peab peredele tagama turvalisuse

KATRIN SAKS
Euroopa Parlamendi liige
Eesti Lastekaitse Liidu president

Viimasest laiaulatuslikust uuringust „Sünnimust mõjutavad tegurid Eestis 2008“ selgub ohtlik tendents, et meie ühiskonnas on sotsiaalsed sidemed üha nõrgemad ning lapsevanemad tunnevad, et raskustesse sattudes pole neil lapse kasvatamisel kelleltki abi loota. Tegin juba sügisel valitsusele ettepaneku, et senist sotsiaaltoetuste maksimise süsteemi tuleb muuta ning keskenduda lapse sünni toetamise kõrval senisest enam perede toetamisele kogu lapse kasvatamise perioodil. Nüüd olen selles veelgi kindlam – riik peab perekonnale ja selle püsimisele senisest rohkem tähelepanu pöörama.

Sotsiaaltoetuste süsteem vajab muutmist

Äsja avalikustatud uuringust ilmneb, et Eestis peetakse valdavalt normiks kahelapselist perekonda, kahte last soovitakse ka endale kõige sagedamini. Endiselt on olulisel kohal sündimuse otsuste puhul majanduslikud tegurid. Samas viitavad uuringu tulemused, et sotsiaalsed sidemed on ühiskonnas viimase kümne aasta jooksul nõrgenenud: 20-40aastased usuvad märksa harvem, kui sama vanusgrupp kümme aastat tagasi, et nad saaksid enda tutvusringkonnast majanduslikku või siis lastehoiu alast abi. Kahjuks pole suurematel peredel tugevamat tugivõrgustikku, pigem vastupidi. Kahe ja enama lapsega pered

saavad lastetutest ja ühe lapsega peredest harvemini loota vajadusel oma vanemate rahalisele või lapsehoidmise alasele abile. Samuti selgub, et igal kolmandal lastega perel on kodulaen, kahe ja enama lapsega perede puhul on see protsent koguni 43. Inimeste hirm, et nad jäävad majandusraskustesse lükkab paratamatult edasi ka otsust saada lapsi – 42% toob lapse saamise edasilükkamise põhjuseks suurt laenukoormust ning 37% kinnitab majanduslikku ebakindlust.

Olen juba ammu teinud valitsusele ettepaneku muuta senist sotsiaaltoetuste maksimise süsteemi ning keskenduda lapse sünni toetamise kõrval senisest enam perede toetamisele kogu lapse kasvatamise perioodil. Aeg on muuta suhtumist ja aru saada, et ainult sündide toetamine lapsi juurde ei too ning peredele kindlust ei anna. Palju olulisem on see, et iga sündinud laps kasvaks normaalses tingimustes ja vanematel oleks võimalik riigi abiga temas leiduv potentsiaal välja arendada.

Sotsiaaltoetuste süsteemi muutmise korral tuleb lähtuda põhimõttest, et need rahad jäävad süsteemi sisse ja kulutatakse laste hüvanguks. Eriti just majanduskriisi ajal peab valitsus vaatama, kuidas riskigruppe aidata. Toetused pole koht, kust kulud kriisi tingimustes kokku tõmmata. Praegu jääb peaminister Andrus Ansipi avalduste põhjal mulje, justkui oleks need summad tohutud ja neid tuleks kärpida. Ometigi on Eestis sotsiaalkaitsele kulutatav summa paljude teiste Euroopa riikidega võrreldes oluliselt väiksem. Ka lastekaitsetöötajate oma, kes praegu esimeste koondatavate hulgas.

Konkreetsed ettepanekud

Olen teinud ettepaneku, et riik võiks kaaluda võimalust külmutada vanemahüvitise määrad ja siduda need lahkest keskmisest palgast. Kui riik ei tõstaks keskmise palga kasvuga kõiki vanemahüvitise saamise tasemeid, alates miinimumist välja arendada.

du miljoneid. Täna süsteemi ebaõiglust iseloomustab fakt, et samal ajal kui vanemahüvitiseks on sel aastal planeeritud 2,2 miljardit krooni, on kõikide teiste lastetoetuste real 1,6 miljardit krooni. Tahes või tahtmata vastanduvad seega umbes 16 tuhat vastsündinut 265 000 lapsele.

Teiseks tooksin välja fakti, et riikliku sünnitoetuse kõrval on aasta-aastalt kasvanud omavalitsuste sünnitoetused. Sünnitoetust makstakse 99% kohalikes omavalitsustes. See annaks võimaluse suunata kas või osa riiklikust toetusest (80 miljonit krooni) teisteks peretoetusteks. Vabanevat raha tuleks kasutada eelkõige vaesuse vähendamiseks riskirühmades. Kui enne kriisi oli iga viies laps Eestis vaesusriskis, siis nüüd suureneb nende hulk kindlasti veelgi.

Ka tuleks alles jätta ka universaalne 300kroonine lastetoetus, mida makstakse ligi kolmesajale tuhandele lapsele. Praegune süsteem on solidaarne ja väärtustab kõiki lap-

si. See on nagu tagastamatu krediit perede elu sel perioodil, kus laste tõttu on kulud suuremad (Nõukogude ajal oli sellise solidaarsuse väljenduseks lastetusmaks). Ja kui keegi seda toetust ei vaja, näiteks peaminister Andrus Ansip ja Reformierakond, siis miks pole nad sellest isiklikult loobunud? Aga enamus peredele, kes, nagu näitas uuring, kulutavad lapsele keskmiselt 2700 krooni kuus, on riigipoolne tugi nii moraalselt kui praktiliselt vajalik.

Eriti kummuline on minu meelest rääkida vabariigi juubeliaasta jooksul märkamisajast ja siis kuulda kohe aasta alguses Reformierakonna suust perevaenulikke sõnumeid. Huvitaval kombel on just praegu valitsuse kooskõlastamisingil toetused põllumajandusloomadele. Selgub, et me „märkame“ toetada iga Eesti tõugu hobust ja vutti ning pane seda sõltuvusse talumehe rahakoti pakusest. Muuseas hobune saab riigilt aastas rohkem raha kui laps.